

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MADEN VE PETROL İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2020 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ağustos 2021

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	6
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	6
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	9
7.	DENETİM BULGULARI.....	9
8.	EKLER.....	25

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1 : İstihdam Şekline Göre 2020 Yılı Personel Tablosu.....	2
Tablo 2: 2020 Yılı Bütçe Ödenek - Gider Gerçekleşmeleri Tablosu.....	3
Tablo 3 : 2020 Yılı Bütçe Gelir Gerçekleşmeleri Tablosu.....	4
Tablo 4 : Faaliyet Sonuçları Tablosunda Gösterilemeyen Tutarlar	11

KISALTMALAR

MAPEG
ETKB
GYMY

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Madenlerle İlgili Kamu Gelirlerinin Gelir Hesapları Yerine Kamu İdare Payları Hesaplarında Takip Edilmesi ve Petrol Devlet Hisselinin Kurum Hesaplarında Yer Almaması

B. Diğer Bulgular

1. Alınan Çevre Uyum Bedellerinin Maden Sahalarında İşletme Sonrası Yapılacak Rehabilitasyon Çalışmalarının Maliyetini Karşılama Yetersiz Kalması

2. Hazine Mülkiyetinde Olan ve Kurum Tarafından Kullanılan Hizmet Binasına İlişkin Tahsis İşlemlerinin Tamamlanmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

9 Temmuz 2018 tarih ve 30473 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 118. maddesi ile MİGEM (Maden İşleri Genel Müdürlüğü) ve PİGM (Petrol İşleri Genel Müdürlüğü) kaldırılmış ve bu iki Genel Müdürlük birleştirilerek bu Genel Müdürlüklerin görev, yetki ve sorumluluklarına haiz Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG) kurulmuştur. 15 Temmuz 2018 tarih ve 30479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile MAPEG’in teşkilat, görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiştir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’nın bağlı kuruluşu olan MAPEG’in kurulumu 7 Aralık 2018 tarihi itibarıyla tamamlanmıştır.

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG), 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin hüküm ve tasarrufu altında olan maden ve petrol kaynaklarının, milli menfaatlere uygun olarak aranmasını, işletilmesini, geliştirilmesini, üretilmesini, kaynakların ülke yararına kullanılmasını sağlamak, temel ilke ve politikaların belirlenmesine yönelik çalışmalar yapmak, bilimsel, teknik ve idari çalışmaları yapmak, düzenlemek, desteklemek, koordine etmek ve denetlemek üzere kurulmuştur.

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü kurum faaliyetlerini yönlendiren ana mevzuat aşağıdadır;

- 3213 sayılı Maden Kanunu,
- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu,
- 6085 sayılı Sayıştay Kanunu,
- 6491 sayılı Türk Petrol Kanun,
- 15.07.2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı 4 nolu Kararnamesi,
- 21.09.2017 tarihli ve 30187 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Maden Yönetmeliği,
- 21.06.2005 tarihli ve 25852 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Madencilik

Faaliyetleri İzin Yönetmeliği,

- 15.07.2015 tarihli ve 29417 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Maden Atıkları Yönetmeliği,
- 23.05.2018 tarihli ve 30429 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Maden Bölgelerine ve Ruhsatların Taşınmasına İlişkin Yönetmelik.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bağlı, tüzel kişiliği haiz, özel bütçeli bir kuruluştur. Genel Müdürlük görevlerini, Genel Müdüre bağlı Hukuk Müşavirliği, Teftiş Kurulu Başkanlığı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği, Personel Dairesi Başkanlığı, İç Denetim Birim Başkanlığı ve 4 Genel Müdür Yardımcısına bağlı 18 Daire Başkanlığı vasıtasıyla yürütmektedir.

Tablo 1 : İstihdam Şekline Göre 2020 Yılı Personel Tablosu

İstihdam Şekli	Personel Sayısı	Açıklama
Kadrolu personel	415	657 sayılı Kanuna tabi personel
Sözleşmeli - 4/B	69	Yeraltı Maden Uzmanları
Sözleşmeli - 4/B	29	Özelleştirmeden Atanan Personeller
Geçici Görevli	27	Bakanlık ve diğer kurumlardan görevlendirilen
Sürekli İşçi	95	Temizlik, güvenlik, kalorifer/tesisat/veri girişi/tarama
GENEL TOPLAM	635	

1.3. Mali Yapı

MAPEG Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulmuş olup 5018 sayılı Yasa'nın II sayılı cetvelin B kısmında yer alan özel bütçeli bir idaredir. Özel bütçeli idareler, bir bakanlığa bağlı veya ilgili olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlere harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunla düzenlenen kamu idareleridir.

2020 Yılı Bütçe Kanunu ile Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün 2020 yılı bütçesine 100.000.000,00 TL öz gelirler ve 20.000.000,00 TL net finansman ve 143.142.000,00 TL hazine yardımı olmak üzere toplam 263.142.000,00 TL gelir ve 263.142.000,00 TL ödenek tahsis edilmiştir. MAPEG' in 2020 mali yılı sonu bütçe ödeneği, başlangıç bütçesine yıl içinde eklenen 294.165.053,00 TL ödenek ile 557.307.053,00 TL olmuştur.

Yıl sonu bütçesinden yapılan 178.231.053,00 TL Tenkis ve düşüm sonucunda nihai bütçe ödeneği 379.076.000,00 TL olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılı bütçe gider gerçekleştirmelerine ilişkin bilgiler aşağıdaki tablolarda özet olarak yer almaktadır.

Tablo 2: 2020 Yılı Bütçe Ödenek - Gider Gerçekleşmeleri Tablosu

2020 YILI GİDER GERÇEKLEŞMELERİ (₺)						
Giderler	Başlangıç Bütçesi	Ekleme	Düşülen	Toplam Ödenek	Yıl Sonu Gerçekleşme	Yıl Sonu Gider Gerçekleşme Oranı
Toplam Gider	263.142.000,00	294.165.053,00	178.231.053,00	379.076.000,00	363.038.058,29	95,8%
01-Personel Giderleri	53.860.000,00	6.991.171,00	6.991.172,00	53.859.999,00	51.057.795,22	94,79%
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	9.646.000,00	959.523,00	959.522,00	9.646.001,00	9.057.326,78	93,89%
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	13.381.000,00	33.656.508,00	432.508,00	46.605.000,00	37.673.193,21	80,02%
05-Cari Transferler	172.473.000,00	250.357.851,00	168.247.851,00	254.583.000,00	254.073.556,81	99,79%
06-Sermaye Giderleri	11.835.000,00	2.200.000,00	1.600.000,00	12.435.000,00	11.176.186,27	89,87%
08-Borç Verme	1.947.000,00	0,00	0,00	1.947.000,00	0,00	0,00

2020 yılı başlangıç bütçesinde öngörülen 100.000.000,00 TL öz gelir 395.252.296,79 TL olarak gerçekleşmiş olup hazine yardımı alınmamıştır. 2020 yılı bütçe gelir gerçekleştirmelerine ilişkin bilgiler aşağıdaki tablolarda özet olarak yer almaktadır.

Tablo 3 : 2020 Yılı Bütçe Gelir Gerçekleşmeleri Tablosu

Bütçe Geliri (₺)	2020 Yılı		
	Gelir Tahmini	Gerçekleşme	
		Miktar	(%)
Hazine Yardımı	143.142.000,00	0	-
Diğer Hizmet Gelirleri	13.000.000,00	48.201.781,14	370,78
Maden Arama Ruhsat Bedeli Gelirleri	12.000.000,00	76.294.947,51	635,79
Maden İşletme Ruhsat Bedeli Payları	55.000.000,00	173.444.518,93	315,35
Ruhsat Taban Bedeli Gelirleri	20.000.000,00	86.073.514,00	430,36
Diğer Çeşitli Gelirler	-	11.237.535,21	-
Net Finansman	20.000.000,00	-	-
Bütçe Geliri Toplamı	263.142.000,00	395.252.296,79	150,20

MAPEG 2020 Yılında e-Maden uygulamasına geçmesi nedeniyle Maden Ruhsat İhalelerine talep artmış ve bunun karşılığında Talep Bedelleri, Diğer Hizmet Gelirleri ve Arama Ruhsat Gelirleri ile İşletme Ruhsat Gelirlerinde tabloda da görüleceği üzere öngörülenden fazla gelir artışı sağlanmıştır.

Genel Müdürlüğün Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre 2020 Yılında Giderler Toplamı 1.449.671.110,03 TL ve Gelirler Toplamı 1.525.815.050,15 TL olup İndirim İade İskonto Toplamı ise 1.204.300,13 TL dir. Böylece kurumun Net Geliri 1.524.610.750,02 TL olmuştur. MAPEG'in 2020 Yılı Net Olumlu Faaliyet sonucu ise 74.939.639,99 TL olarak gerçekleşmiştir.

MAPEG'in gelir kalemleri Hazine Yardımı, Net Finansman ve Öz Gelirlerinden oluşmakta olup kurumun Sosyal Tesis, Döner Sermaye ve Özel Hesapları bulunmamaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kanuna tabi Özel Bütçeli bir idare olan Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün mali iş ve işlemleri Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Kurumun Muhasebe hizmetleri Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın "Bütünleşik

Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi” üzerinden yürütülmektedir. Kurumun mali raporları aynı sistem üzerinden üretilmektedir.

MAPEG mali işlemlerini 5018 sayılı Kanun ile belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir. 5018 sayılı Kanun'un 49 uncu maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur” denilmektedir.

Çerçeve hesap planı ile düzenlenecek mali raporların şekil, süre ve türleri Kanun'un 49 ve 80'inci maddelerine dayanılarak düzenlenip Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği (GYMY) ile belirlenmiştir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler;

uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve buna bağlı olarak çıkarılan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin kurulması zorunlu hale gelmiştir. MAPEG, bu kanun kapsamında iç kontrol sistemini kurmak zorunda olan bir kamu kuruluşudur. Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu kuruluşlarının iç kontrol sistemlerini oluşturması, izlemesi ve değerlendirmesi ve dikkate almaları gereken temel yönetim kuralları ile birlikte, COSO (the Committee on Sponsoring Organizations) tarafından belirlenen iç kontrol sisteminin birbirine entegre beş unsuru ve bu unsurlara bağlı 72 standart belirlenmiştir. İç kontrol sisteminin olduğu beş bileşen; Kontrol Ortamı, Risk Değerleme, Kontrol Faaliyetleri, Bilgi - İletişim ve İzleme unsurlarıdır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde 30/09/2020 tarih ve 2020108890 sayılı Genel Müdür Oluru ile Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Hazırlama Grubu ve İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu oluşturulmuştur. Söz konusu Olur gereğince, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı koordinatörlüğünde Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Hazırlama Grubu ile çalışmalar yürütülmüştür. Bu çalışmalar sonucunda Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün daha etkili ve nitelikli hizmetler sunabilmesi için; mevcut durum tespiti ve gerekli iyileştirmelerin gerçekleştirilmesine yönelik alınacak tedbirler ve uygulamaların belirlenmesine yönelik hedefleri de içeren 2021-2022 yılları Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı taslağı oluşturularak, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun (İKİYYK) değerlendirmesine sunulmuş ve Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünün 2021-2022 yıllarını kapsayan Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem

Planının uygulanması yönünde İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu tarafından 28/12/2020 tarih ve 2020/1 sayılı karar alınmıştır.

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü 2021-2022 yılları Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı, Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği, Genel Müdürlüğün amaçları, belirlenmiş politikaları ve mevzuatı çerçevesinde 18 standart ve 79 genel şartı içerecek şekilde hazırlanmış ve 31/12/2020 tarih ve 2020216495 sayılı Genel Müdür Onayı ile yürürlüğe konulmuştur. Genel Müdür Onayı alınmasına müteakip, 06/01/2021 tarih ve 2021008675 sayılı yazı ekinde Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderilmiştir.

2021-2022 yılları Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı ile Genel Müdürlüğün belirlenmiş olan hedeflerine ulaşılabilmesi için makul güvence sağlamak amacıyla çeşitli eylemler öngörülmüş olup, kurum web sayfasında yayımlanmıştır. Söz konusu Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında belirlenmiş olan takvime uygun olarak faaliyetler yürütülmektedir.

31.12.2020 tarihi itibarıyla kurumun iç kontrol sistemine ilişkin tespitler şu şekildedir:

- 2021-2022 yılları Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında her birimin Genel Müdürlük misyonu ile uyumlu görev tanımları ve görev dağılımlarını içeren görev tanım formları ile personel görev dağılım çizelgelerinin KOS 2.2.1, KOS 2.3.1 ve KOS 2.3.2 eylemler ile Haziran 2022 tarihine kadar düzenlenmesi planlanmıştır.

- Genel Müdürlük iş akış şemaları mevcuttur. Ancak, son mevzuat değişiklikleri ve organizasyon yapısına göre güncellenmesi gerekmektedir. Birimlerde işlem süreçleri belirlenmesi ve işlem süreç haritaları KOS 4.1.1 eylemi ile Haziran 2022 tarihine kadar çıkarılması için eylem öngörülmüştür.

- Genel Müdürlük hassas görevleri ve prosedürleri henüz belirlenmemiştir. Hassas görevlerin idare, birim ve alt birim düzeyinde belirlenmesine yönelik ilkeler tespit edilerek KOS 2.6.1 eylemi ile Haziran 2022 tarihine kadar tüm birimlerin hassas görevlerinin belirlenmesi hedeflenmektedir.

- Genel Müdürlük hizmet içi eğitim yönergesi bulunmamaktadır. KOS 3.5.1 eylemi ile Hizmet içi eğitim yönergenin Haziran 2021 tarihine kadar yayımlanması planlanmaktadır.

- Genel Müdürlükte amaç ve hedeflere ulaşmayı engelleyebilecek risklerin belirlenmesine yönelik henüz bir çalışma yapılmamıştır. KOS 6.1.1 eyleminde Ekim 2021

tarihine kadar risk strateji belgesinin hazırlanması planlanmaktadır. Risk stratejisi belgesinin hazırlanmasını müteakip KOS 6.3.1 eylemi ile Aralık 2021 tarihine kadar risklere karşı alınacak önlemlere yönelik risk eylem planının hazırlanması, ilerleyen dönemlerde ise, yılda en az bir kere belirlenen risklerin olasılıkları ve etkileri dikkate alınarak birimler tarafından analizler yapılması planlanmaktadır.

- Genel Müdürlükte iç kontrol riskleri henüz belirlenmemiştir. Dolayısıyla idarece belirlenen bir risk olmadığı için risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ile kontrol faaliyetlerinin uygulanması için sorumlular henüz belirlenmemiştir.

- Genel Müdürlük Ön Mali Kontrol Yönergesi hazırlık çalışmaları devam etmekte olup, Mart 2021 ayı sonuna kadar tamamlanması planlanmıştır. Dolayısıyla kurumda ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara uygun olarak henüz kurulmamıştır.

-İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu, Genel Müdürlük Makamının 30/09/2020 tarih ve 2020108890 sayılı Oluru ile görevlendirilmiştir. İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun sekretarya hizmetleri Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Ancak kurumda iç kontrol kurulma aşamasında olduğu için idarenin tüm birimlerinin iç kontrol sistemlerini değerlendirerek İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlaması ve İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun bu raporları değerlendirerek üst yöneticinin onayına sunması işlemleri henüz yapılmamıştır.

- Genel Müdürlükte münhal bulunan 10 adet iç denetçi kadrosuna şu ana kadar 5 adet atama yapılmıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Madenlerle İlgili Kamu Gelirlerinin Gelir Hesapları Yerine Kamu İdare Payları Hesaplarında Takip Edilmesi ve Petrol Devlet Hisselinin Kurum Hesaplarında Yer Almaması

3213 Sayılı Maden Kanunu kapsamında Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünce tarh, tahakkuk ve tahsil edilen Madenlerden Devlet Hakkı, İdari Para Cezası, İhale Bedeli, İşletme Ruhsat Bedelinin % 50 sini içeren gelir kalemlerinin, Genel Müdürlük Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından Gelir Hesapları yerine 363 Kamu İdare Payları Hesaplarında izlendiği,

Ayrıca 6491 sayılı Türk Petrol Kanuna göre tarh ve tahakkuk işlemleri Genel Müdürlük tarafından yapılan Petrol Devlet Hisselinin Vergi Daireleri tarafından tahsil edilip muhasebe kayıtlarına alındığı, Kurum muhasebe kayıtlarında ve Faaliyet Hesaplarında yer almadığı,

Görülmüştür.

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bağlı özel bütçeli idare olarak kurulmuş ve 3213 sayılı Maden Kanunu ve 6491 sayılı Türk Petrol Kanunu hükümlerine göre faaliyetlerini yürütmektedir.

Bu faaliyetler,

1-Petrolden Devlet Hisselinin tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerini yapmak,

2-Madenlerden Devlet Hakkının tarh, tahakkuk ve tahsil işlemleri ile paydaşların paylarını aktarmak,

3-Maden sahalarının ihalesini yapmak ve ihale bedelinin tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerini yapmak,

4-6491 sayılı Türk Petrol Kanunu ve Maden Kanununa göre idari yaptırım uygulamak ve kesilen idari para cezalarının tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerini yapmak,

5-Maden Ruhsat bedellerinin tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerini yapmak

Bütün bu işlemler nakit esaslı üzerinden yürütülmekte ve bu faaliyetleri sonucu tahsil edilen tutarlar faaliyet geliri ve gönderilen paylar faaliyet gideri olarak gösterilmemektedir. Diğer bir deyişle sonuçlar, faaliyet sonuçları tablosuna yansıtılmamaktadır.

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından tahakkuk ettirilen ve faaliyet alacakları hesabında izlenemeyen faaliyet sonuçları tablosunda gösterilemeyen tutarlar aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 4 : Faaliyet Sonuçları Tablosunda Gösterilemeyen Tutarlar

Gelir Türü	Takip Edilen Hesap Kodu	31.12.2020 Tarihi İtibariyle Tutarlar (TL)
İşletme Ruhsat Bedeli %50	363.99.08.01.01	428.964.919,00
İdari Para Cezası	363.99.08.02	46.318.822,00
Madenlerden Devlet Hakkı	363.99.08.03.01	1.009.757.410,00
3213 Sayılı Kanun 30. Madde İhale Bedeli	363.99.08.04	321.147.509,00
6491 Sayılı Türk Petrol Kanuna Göre Alınan Devlet Hissesi (MAPEG Petrol Ruhsatlandırma Daire Başkanlığından alınan verilere göre)	-	880.713.398,57
Toplam		2.686.902.058,57

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere Genel Müdürlük tarafından tarh, tahakkuk ve tahsilat işlemleri yapılan İşletme Ruhsat Bedeli % 50 si, İdari Para Cezası, Madenlerden Devlet Hakkı, 3213 Sayılı Kanuna Göre Tahsil Edilen İhale Bedelleri ve 6491 sayılı Türk Petrol Kanuna göre tahakkuk ettirilen Petrolden Devlet hissesi olarak tahsil edilen tutarların toplamı 2.686.902.058,57 TL olup, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında izlenmemektedir.

363 Kamu İdare Payları hesabı tahsilat bazında gösterilmekte olup, tahsil edilen tutarlar Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesaplarına aktarılmaktadır.

28/02/2019 tarih ve 30700 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 7164 sayılı Kanunla Değişik 3213 sayılı Maden Kanununun 14'üncü maddesi kapsamında; Ruhsat sahiplerinin

devlet hakkı beyanları, e-maden portalı üzerinden elektronik olarak alınmakta ve Genel Müdürlüğün Vakıflar Bankası nezdindeki “Kurumsal Tahsilat” hesabına tahakkuk ettirilen ilgili yıllara ait devlet hakkı tutarları, tahsil edilerek devlet haklarının paydaşları olan Hazine, Özel İdare ve Köylere Hizmet Götürme Birliklerinin ilgili hesaplarına aktarılmaktadır.

Süresinde ödenmeyen devlet hakları ise 3213 sayılı Maden Kanununun 13’üncü maddesinin 3’üncü fıkrasında “.....Tahakkuk eden ve ödenmeyen Devlet hakları 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilmek üzere ilgili tahsil dairesine bildirilir. İlgili tahsil dairesi idari para cezası tamamen tahsil edildikten itibaren en geç bir ay içerisinde durumu Genel Müdürlüğe bildirir.” belirtilen hüküm gereği, ruhsat sahiplerine ve ruhsat sahiplerinin bağlı bulunduğu vergi dairesi veya defterdarlıklara bir yazı ile bildirilmektedir. Ruhsat sahipleri gecikme cezaları ile birlikte ödedikleri devlet haklarına ait belgeleri bir yazı ile Genel Müdürlüğe ibraz etmekte ve belge üzerinde yapılan incelemeler sonucu ödeme bilgileri Genel Müdürlük kayıtlarına alınmaktadır.

Devlet hakları ve diğer mali yükümlülüklerle ilgili süreçlerde yapılan incelemelerde tespit edilen hususlar aşağıda belirtilmiştir;

1-Süresinde ödenmeyen devlet haklarının ruhsat sahiplerinin bağlı bulunduğu vergi dairesine bildirilmesine müteakip, ödenmesi sonucu belgelerinin Genel Müdürlüğe ibraz edilmemesi halinde Genel Müdürlüğün ödeme hakkında bilgi sahibi olmaması,

2-Birden fazla ruhsatı bulunan ruhsat sahiplerinin, devlet haklarının toplu olarak ödenmesi (tek belge) halinde ödenen tutarın hangi ruhsatlara ait olduğunun tespiti hususunda zorluklar yaşanması,

3-Süresinde ödenmeyen devlet haklarının ruhsat sahiplerine bildirilmesine müteakip ruhsat sahiplerinin özellikle Özel İdare ve Köylere Hizmet Götürme Birliği paylarını Vergi Dairesi veya Defterdarlıklar yerine ilgili kurumların banka hesaplarına vadesi geçtiği halde gecikme cezasız ödeyebilmesi,

4-Vergi Daireleri veya Defterdarlıklar tarafından gecikme cezaları ile beraber tahsil edilen devlet haklarının, ilgili paydaşlara aktarılıp aktarılmadığı hakkında bilgi sahibi olunamaması ve ilgili kurum paylarının Genel Müdürlükten talep edilmesi,

5-Ruhsat sahipleri tarafından vergi daireleri veya defterdarlıklara ödenen devlet hakları için Genel Müdürlüğe ibraz edilen belgelerin usulüne uygun olmaması veya gerçek olmama riski,

6-Devlet haklarının vergi dairelerince yapılandırılması işleminde, özellikle birden fazla ruhsatı bulunan ruhsat sahiplerinin tüm ruhsatlara ait devlet hakkı borçlarının tamamı ile diğer bütün borçları (vergi, idari para cezası vb.) ile konsolide edilerek yapılandırma işlemine tabi tutulması sonucu hesapların ayrıştırılmasında zorluklar yaşanması,

7-3213 sayılı Maden Kanunu gereği düzenlenen idari para cezalarının, tebliğine müteakip bir ay içerisinde kurum hesaplarına ödenmemesi halinde tahsilinin vergi dairesinden talep edilmesi sonucu, ödenip ödenemediği konusunda Genel Müdürlüğün bilgi sahibi olmaması,

8-Maden Kanunu'nun 13.maddesi gereği iptal edilen ruhsatların ödenmeyen ruhsat bedellerinin, 6183 sayılı Kanun gereği tahsilinin vergi dairesinden talep edilmesi sonucu ödenip ödenemediği konusunda Genel Müdürlüğün bilgi sahibi olmaması.

Genel Müdürlüğün 3213 sayılı Maden Kanunu gereği tahakkuk eden idari para cezalarının ve iptal edilen ruhsatların ruhsat bedellerinin, maden mevzuatında gerekli düzenlemeler yapılarak Genel Müdürlük tarafından tahsilinin sağlanması ve 3213 sayılı Maden Kanunu'na süresinde ödenmeyen devlet haklarının ödenmesini sağlayacak yaptırım için, maden sahalarında madencilik faaliyetinin durdurularak belirli süreler verilip ruhsatın iptaline kadar giden bir mevzuat düzenlemesi yapılması, anılan sorunların çözümüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 50.Maddesindeki “*Bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir.*” ve Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 6. Maddesindeki “*Kamu idarelerinin faaliyetlerine ilişkin gelir-gider işlemleri, tahakkuk esasına dayalı olarak gelir ve gider hesaplarında izlenir. Gelir ve gider hesapları, bütçe ile ilgili olsun veya olmasın, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri gereği tahakkuk eden her türlü gelir ve giderin kaydına mahsustur.*” hükümleri gereği gelirlerin ve muhasebe sisteminin tahakkuk esasına dayalı olarak ilgili hesaplarda izlenmesi gerekmektedir.

23.12.2014 tarih 29214 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin 5’inci maddesinde; tam açıklama, dönemsellik ve tutarlılık kavramları;

“Dönemsellik: Kamu idarelerinin faaliyetleri, belirli dönemlerde raporlanır ve her dönemin faaliyet sonuçları diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanır.

Tam açıklama: Mali tablolar, bu tablolardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenlenir.

Tutarlılık: Muhasebe uygulamalarının, faaliyet ve bütçe uygulama sonuçlarının ve bunlara ilişkin yorumların birbirini izleyen dönemlerde tutarlı bir şekilde karşılaştırılabilirliğinin sağlanması esastır. Uygulanan muhasebe politikalarının değişmesi durumunda, değişikliklerin ve mali etkilerinin mali tablo dipnotlarında açıklanması zorunludur.”

39’uncu maddesinde “Gayri safilik ilkesi”

“ Gelir ve giderler, herhangi bir düzenleme veya standart ile aksi kararlaştırılmadıkça netleştirilmeden kaydedilir.”

Şeklinde açıklanmıştır.

Belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca söz konusu gelirlerin muhasebeleşmesinde 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı ve 600 Gelirler Hesabının kullanılarak tahakkuk kaydının yapılması, ilgili gelirler banka hesabına yatırıldığında ise gelen tutar 102 Banka Hesabına alınarak ve 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı kapatılarak işlem yapılması gerekmektedir. Gelir ve giderlerin tahakkuk ettirildikleri yılın hesaplarında gösterilmesi tahakkuk esaslı muhasebe sistemi kapsamında yapılması, aktarmaların ise bütçeye ödenek kaydedilerek bütçe gideri yapılmak suretiyle yapılması gerekmektedir.

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından tahsil edilen Devlet Hakkı, İdari Para Cezası, İhale Bedeli, İşletme Ruhsat Bedelinin % 50’ si gelirlerinin sadece tahsilat aşamasında muhasebe kayıtlarında yer almakla birlikte, 6491 sayılı Türk Petrol Kanuna göre alınan Petrolden Devlet Hissesi hiçbir şekilde kurumun tahakkuk ve tahsilat kayıtlarında yer almamaktadır.

Muhasebenin tahakkuk esasına göre bir ekonomik değerini; yaratıldığında, başka bir şekilde dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda

muhasebeleştirilmesini ve raporlanması gerekliliği bulunmaktadır. Gelir ve giderlerin tahakkuk ettirildikleri yılın hesaplarında gösterilmesi, bütçe işlemlerinin ise nakit esasında muhasebeleştirilmesi tahakkuk esaslı muhasebe sisteminin gereğidir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 50'nci Maddesinde "*Faaliyet alacakları hesap grubu; kamu idarelerince gelir olarak tahakkuk ettirilen ve bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tahsili öngörülen her türlü vergi gelirleri, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, alınan bağış ve yardımlar, diğer gelirler ile sermaye gelirlerinden kaynaklanan alacakların ve verilen depozito ve teminatların izlenmesi için kullanılır.*"

403'üncü Maddesinde ise "*Faaliyet sonuçları hesap grubu, faaliyet dönemine ait gelir ve gider hesapları hesap gruplarında yer alan hesaplardan dönem faaliyet sonucunun üretilmesi için kullanılır.*"

Hükümleri yer almaktadır.

Özellikle idari para cezaları kesildiğinde tahakkuk kayıtları oluşturulması takip ve tahsil açısından önem arz etmektedir. İdari para cezaları belirlendiğinde tahakkuk kayıtları oluşturulması ve tahsil edildiğinde de ilgili muhasebe kayıtlarına alınarak tahsil edilmesi gerekmektedir.

Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından 3213 sayılı Maden Kanunu'na göre verilen idari para cezalarının Gelirlerden Alacaklar, Gelirlerden Takipli Alacaklar gibi hesaplarda muhasebe kayıtlarının yapılamadığı, tahsilatın sınırlı kaldığı bu durumun tahsilat süreçlerini aksattığı ve ceza verilme amacını ortadan kaldırdığı değerlendirilmektedir.

Tüm bu ilkeler prensibinde Genel Müdürlük faaliyetleri ile doğrudan ilişkili olarak tahsil edilen tahakkuk esaslı muhasebe sisteminin oluşturulması ve gelirlerin faaliyet tablolarında gösterilmesi önem arz etmektedir.

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü 14 Mart 2019 tarihi itibarıyla Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği kapsamında Tek Hazine Kurumlar Hesabı uygulamasına geçmiş olup alt tahsilat hesaplarında tahsil edilen paralar aynı gün Merkez Bankasında bulunan kurum tahsilat hesabına aktarılmakta ve 135 Hazineden alacaklar hesabında izlenmektedir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 6'ncı Maddesinde belirtildiği şekilde gelirler tahakkuk esasına göre kayıt yapılamamaktadır.

Yukarıda sözü edilen mevzuat kapsamında Genel Müdürlük tarafından Tarh, tahakkuk ve tahsil işlemleri yapılan gelirlerin 120 Gelir Tahakkukları Hesabında izlenmesi, 6183 sayılı Kanun kapsamında tahsil edilmek üzere vergi dairelerine gönderilen tutarların ise 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesaplarında izlenmesi, İdare Faaliyet Sonuçlarının doğru olarak Raporlanması ve tahsil edilemeyen ve takibe alınan tutarların ise muhasebe hesaplarında izlenebilme imkanının sağlanması gerekmektedir.

Söz konusu muhasebe kayıtları ile ilgili ekonomik kodların, Bütünleşik Kamu Mali Yönetimi Bilişim Sisteminde (BKMYS) Genel Müdürlük hesap planında tanımlanması gerektiğinden bahisle Kurum tarafından Hazine Ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'ne 27.05.2021 tarih ve E-97002328-101.10.00.00-2021169736 sayılı evrak ile yazı yazılmış ve yazı ekinde gönderilen tabloda talep edilen hesap kodlarının Bütünleşik Kamu Mali Yönetimi Bilişim Sisteminde (BKMYS) Genel Müdürlük hesap planında tanımlanması hususunda gereğinin yapılması istenmiştir. Yine Genel Müdürlük faaliyetleri sonucu oluşan gelirlerin kurum faaliyet hesaplarında gösterilmesi ve 800 Bütçe Gelirleri hesabına alınmak suretiyle muhasebeleştirilmesi, yapılacak aktarmaların ise 830 Bütçe Giderler Hesabına kaydedilmek suretiyle muhasebeleştirilmesi; temel mali tablolardan biri olan Bütçe Uygulama Sonuçları tablosuna yansıtılması gerektiğinden bahis ile, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kanunu, Genel Muhasebe Yönetmeliği, bütçe ilkeleri ve yukarıda sözü edilen hususların uygulanması amacıyla ilgili yardımcı hesap ekonomik kodların tanımlanması hususunda gerekli işlemler 01.06.2021 tarih ve E-97002328-101.10.00.00-2021173954 sayılı yazı ile Kurum tarafından Cumhurbaşkanlığı Strateji Ve Bütçe Başkanlığı Bütçe Genel Müdürlüğü'nden istenmiştir. Ancak yapılan yazışmalar 2020 yılı denetimleri sonrasında ve 2021 yılı içerisinde yapılmış olup 2020 yılı kurum faaliyet sonuçları tablosunda bulguda ye alan eksklıklar konusunda bir değişiklik meydana getirmemiştir.

Bu itibarla;

Yukarıda tabloda gösterilen Gelir Kalemleri için, Genel Müdürlük Hesap Planında 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabı, 600 Gelirler Hesabı ve 800 Bütçe Gelirleri Hesabı altında gerekli ekonomik kodlarının tanımlanmasının,

Yapılacak aktarmaların ise Kurum bütçesinin ilgili bütçe tertiplerine ödenek kaydedilmek suretiyle bütçeye gider kaydedilerek aktarmaların gerçekleştirilmesinin,

Uygun olacağı düşünülmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Alınan Çevre Uyum Bedellerinin Maden Sahalarında İşletme Sonrası Yapılacak Rehabilitasyon Çalışmalarının Maliyetini Karşılama Yetersiz Kalması

Kurumda yapılan denetimlerde 3213 Sayılı Maden Kanunu kapsamında maden sahalarındaki rehabilitasyon çalışmaları için alınan çevre uyum bedellerinin, maliyetleri kapsayacak miktar ve işleve sahip olmadığı görülmüştür.

3213 sayılı Maden Kanunu'nun "Ruhsat bedeli, cezalar ve diğer yaptırımlar" başlıklı 13'üncü Maddesinde;

"Madde 13 – (Değişik: 4/2/2015 – 6592/9 md.)

...

Faaliyet sonrası sahanın çevre ile uyumlu hâle getirilerek 7 nci madde kapsamındaki mülkiyet izni sahiplerinden sahanın kabul edilerek teslim alındığına dair belgelerin Genel Müdürlüğe ibraz edilmesi şartı ile (...) bu Kanun kapsamında ruhsata ilişkin geçmiş borcunun bulunmaması hâlinde çevre ile uyum bedeli iade edilir."

Denilmektedir.

21.09.2017 tarih ve 30187 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Maden Yönetmeliğinin 85'inci Maddesi gereği; terk talebine ilişkin olarak mahallinde yapılan tetkikte; gerekli emniyet tedbirleri ve çevre ile uyum planının uygulanıp uygulanmadığı kontrol edileceği, herhangi bir nedenle hükümden düşmüş veya ruhsat hukuku yürürlükte olan sahalarda terk edilen alanlarda, ruhsat sahibi tarafından üçüncü ve dördüncü fıkra kapsamında gerekli yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda, çevre ile uyum çalışması için gerekli tedbirlerin, çevre ile uyum planına uygun olarak orman arazilerinde ilgili orman idaresi, diğer alanlarda il özel idaresi veya valilik tarafından yerine getirileceği, Orman idaresi, valilik veya il özel idaresi tarafından çevre ile uyum planına uygun olarak yapılan masraflar, ruhsat bedelinin, çevre ile uyum planı çalışmalarını karşılamak üzere emanet olarak yatırılan tutardan karşılanacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemelerde çevre uyum bedelleri ile ilgili olarak;

1-Yıllar itibariyle Genel Müdürlük tarafından tahsil edilen çevre ile uyum bedellerinin, maden sahalarında yapılacak rehabilitasyon çalışmalarının maliyetini karşılayacak tutarda olmadığı,

2- Yatırılan bu bedellerin, Genel Müdürlük tarafından mali mevzuatlar gereği yasal olarak nemalandırma imkanının bulunmadığı,

3-İptal edilen veya terk edilen ve rehabilitasyonu yapılmayan maden sahalarının Valilikler tarafından rehabilite edilmesinde gerek bütçe temini ve gerekse personel yetersizliklerinin bulunduğu,

Tespit edilmiştir.

Anılan sorunlar nedeniyle Genel Müdürlük tarafından hazırlanan taslak Kanun değişikliğinde , Türk Maden Kanununda işletme izni bulunan ruhsatlardan her yıl hesaplanan devlet hakkının, açık işletmelerde % 8'i, yeraltı işletmelerinde ise % 4'ü üzerinden ruhsat sahiplerine iade edilmemek üzere rehabilitasyon bedeli adı altında bir bedel alınması, ayrıca Genel Müdürlüğe yatırılan çevre ile uyum bedellerinin değişikliğin gerçekleştirildiği tarihte çevre ile ilgili hesaba aktarılacağı hususlarında düzenlemeler öngörüldüğü anlaşılmıştır. Yani yapılması öngörülen değişiklikle yürürlükteki mevzuatta işletme ruhsat bedeli üzerinden alınan çevre ile uyum bedeli yerine işletme izni bulunan ruhsatlar için tahakkuk edecek devlet hakları üzerinden rehabilitasyon bedeli alınması planlanmakta olup 2020 yılı denetim döneminde bu konuda henüz Yasal bir mevzuat çalışması tamamlanmamıştır.

Özetle maden sahalarındaki çevre uyum çalışmalarının ve rehabilitasyon çalışmalarının etkin yürütülmesini teminen bu çalışmaların maliyetini karşılayacak yeterli kaynak sağlama ve muhafaza etme anlamında gerekli mevzuat ve idari tedbirlerin alınmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 2: Hazine Mülkiyetinde Olan ve Kurum Tarafından Kullanılan Hizmet Binasına İlişkin Tahsis İşlemlerinin Tamamlanmaması

Hazine mülkiyetinde olan ancak kurum tarafından kullanılan hizmet binası, bahçesi ve müştemilatı ile ilgili tahsis işlemlerine ilişkin kurumsal yazışmaların yapılmasına rağmen ilgili taşınmazların tahsis sürecinin tamamlanmadığı görülmüştür.

02.10.2006 tarihli ve 26307 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 13.09.2006 tarihli ve 2006/10970 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan ve 01.01.2006 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe giren Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’e göre artık kamu kurumları kendilerine tahsis edilen taşınmazlar dahil kullandıkları tüm taşınmazlarını muhasebe yönetmeliklerinde yer alan kodlara göre kaydetmek zorundadırlar. Kamu idarelerine ait mali tabloların doğru ve güvenilir bir şekilde üretilebilmesi amacıyla; mülkiyeti Hazineye veya diğer kamu idarelerine ait olup bir başka kamu idaresine tahsis edilen taşınmazların tahsis edildikleri kamu idarelerinin mali tablolarında gösterilmesini teminen, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin 130, 131 ve 132’nci maddeleri ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin 170, 172, 174, 176 ve 186’ncı maddelerinde gerekli düzenlemeler yapılarak, 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252-Binalar Hesabı’nın detayında tahsis edilen taşınmazların izlenebilmesi amacıyla 01-Kamu İdaresinin Mülkiyetinde Olanlar, 02- Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar ve (kamu idarelerine tahsisli olan taşınmazların izlenebilmesi amacıyla da) 03-Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar olmak üzere, 27.12.2014 tarihli ve 29218 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 41 Sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü (Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Detaylı Hesap Planları) Genel Tebliği’nde yardımcı hesaplar belirlenmiş ve bu yardımcı hesaplar merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin detaylı hesap planına eklenmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in uygulanması ve taşınmazların envanter çalışmalarının yapılarak muhasebe kayıtlarına alınmasına ilişkin süreç ise Yönetmelik’in “Mevcut taşınmazların kaydına ilişkin işlemler” başlıklı Geçici 1’inci maddesinde;

“Geçici Madde 1- (Değişik: 3/6/2014-2014/6455 K.)

(1) Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazlar bu değerler üzerinden

kayıtlara alınuncaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden ve aşağıdaki şekilde kayıtlara alınır:

a) Taşınmazların fiili envanteri emlak vergi değerleri üzerinden kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince, mevcut kullanım şekilleri esas alınarak en geç 30/09/2014 tarihine kadar tamamlanır ve bu Yönetmelik ekinde yer alan formlara ve icmal cetvellerine kaydedilir.

b) Fiili envanteri yapılan taşınmazlara ait bilgiler muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimlerine verilir. Muhasebe birimleri, kayıtlı taşınmazları ilgili hesaplardan 1/10/2014 tarihi itibarıyla çıkarır ve aynı tarihte fiili envanter bilgileri üzerinden muhasebe kayıtlarını yapar.

(2) Yönetmeliğin 5 inci maddesine göre yapılması gereken işlemler 31/12/2017 tarihine kadar tamamlanır.

Denilmektedir.

Taşınmazların kayıt ve kontrolüne ilişkin işlemlerin anlatıldığı Yönetmelik madde 5'e dair yapılacak işlemlerin tamamlanmasına ilişkin son tarih 31.12.2016 iken 06.02.2017 tarihli ve 2017/9854 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Yönetmelik'in 1'inci maddesiyle 31.12.2017 şeklinde değiştirilmiştir. Buna göre;

-Taşınmazların fiili envanterinin en geç 30.09.2014 tarihine kadar tamamlanması,

-Envanter işlemleri tamamlanan taşınmazların kullanım şekillerini yani fiili durumlarını yansıtır şekilde muhasebe kayıtlarına alınması işleminin ise 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması,

Zorunludur.

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün 27.04.2015 tarih ve 4167 sayılı Genel Yazısında taşınmaz tahsis eden ve taşınmaz tahsis edilen kurumların muhasebe kayıtları ile ilgili olarak, yazının "1.3.Tahsis işleminin muhasebeleştirilmesi" başlıklı kısmında;

"Taşınmaz maliki kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde;

500-Net Değer Hesabına (11.Tahsis Edilen Taşınmazlar) borç, ilgisine göre 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252-Binalar Hesabına (02.Kamu İdaresinin Tahsis Ettiği Taşınmazlar) alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç, 500-Net Değer Hesabına (13.Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarı) alacak kaydedilecektir. Bu kayıtlar taşınmazın mülkiyet kayıtlarının bulunduğu muhasebe birimlerince yapılacaktır.

Taşınmazın tahsis edildiği kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; ilgisine göre 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252-Binalar Hesabına (03.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) borç, 500-Net Değer Hesabına (12.Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 500-Net Değer Hesabına (13.Tahsis Edilen Taşınmazlar İçin Ayrılmış Amortisman Tutarı) borç, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilecektir. Bu kayıtlar taşınmazı tahsisli olarak kullanan idarenin taşınmaza ilişkin harcamalarını muhasebeleştirilen ilgili muhasebe birimlerince yapılacaktır.” Denilmektedir. Buna göre kurumlar arasında tahsise konu taşınmazların öncelikle yukarıdaki muhasebe kayıtlarına yansıtılması gerekmektedir. Muhasebe kayıtlarına yansıtılmış olan taşınmazlarda değer artışı veya cins tashihine konu işlemler ise ayrıca muhasebe kayıtlarına yansıtılarak taşınmazların mevcut hali doğrultusunda muhasebe kayıtları güncellenmelidir.

2019 yılı Sayıştay Denetim Raporunda bulgu olarak “15 Temmuz 2018 tarih ve 30479 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı 4 nolu kararnamesi ile MAPEG (Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü)’in teşkilat, görev, yetki ve sorumlulukları belirlenerek Enerji Bakanlığına bağlı bir kuruluş haline geldiği, MAPEG’in bağlı kuruluş haline geldikten sonra hali hazırda kullanmakta olduğu taşınmazı ile ilgili olarak tahsis ve devir talebinde bulunmadığı ve taşınmazın kayıt işlemlerini gerçekleştirmediği, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis Ve Devri Hakkında Yönetmelik’in “Tahsis veya Devir Talebinin Yapılması” başlıklı 14’üncü maddesindeki hükme göre kamu idarileri kullanımında bulunan taşınmazların tahsis yapılması ve devredilmesi amacıyla ilgili kurumlara başvuru yapması gerektiği ve Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü kullanımında bulunan taşınmaz ile ilgili tahsis ve devir taleplerinde bulunması ve buna bağlı olarak bu taşınmazı, taşınmaz kayıtlarına alması ve mali tablolarda göstermesi gerektiği” konusu yer almıştır.

2020 yılı denetimi kapsamında konu tekrar incelenmiş olup kurumda yapılan denetimde;

-Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğünce tapu kaydında Hazineye kayıtlı gözüken 7638/2 ada/parsel üzerinde bulunan Mevlana Bulvarı no:76 Beştepe/ Yenimahalle/ANKARA adresindeki Hizmet Binası ile ilgili olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğüne 11/06/2020 tarihli ve 48909307-756.01-E.422298 sayılı yazı ve 01.06.2021 tarih ve E-97002328-101.10.00.00-2021176150 sayılı yazı ile tahsis konusunda gerekli işlemlerin tesisi için birden fazla yazı yazıldığı,

- Ancak idarenin tahsis ve/veya devir taleplerinin 2020 yılı içerisinde ve 2020 yılı sonu itibariyle hala karşılanmadığı,

- Tahsis ve/veya devir talepleri karşılanmayan alanda Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından hizmet binası veya müştemilatı olarak kullanılan,

*A Blok Konferans Salonu

*B Blok Yemekhane

*C Blok Genel Müdürlük Makam

*D Blok Hizmet Birimleri

*Bina bahçesinde 1 ve 2 Nolu Nizamiyelerde Güvenlik Kulübesi Binaları,

*Bahçe içerisinde personelin dinlenme ve misafirlerinin kabul edildiği Kafeterya ve Kamelyalar,

*Bina bahçesi,

*Otopark,

Bulunduğu,

-Yukarıda sayılan taşınmazların kendi sınıfına özgü ayrıntılı varlık hesap kodunda (250, 251 ve 252) bir muhasebe kaydı bulunmadığı,

-Bu taşınmazlara dair envanter sonuçlarının kaydedilmesi gereken 500 Net Değer Hesabının ilgili kodlarında herhangi bir muhasebe kaydının bulunmadığı,

-Kurumun mali tablolarında ilgili varlık hesaplarında ve net değer hesabında toplam ne kadar hata meydana geldiği yapılacak fiili envanter çalışması ve değer tespiti ile ortaya çıkabileceği,

Tespit edilmiş olup bulgu kapsamındaki çalışmaların bir an önce tamamlanarak ilgili varlık hesapları ile bunlara ilişkin amortisman kayıtları ve net değer hesabı kayıtlarının doğru bilgi içerecek şekilde kaydedilmesinin/düzeltilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: İZLEME**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
MAPEG'in Kullanımında Bulunan Taşınmazın Tahsis ve Devir Talebinin Yapılmaması ve Bu Taşınmazın Kayıtlara Alınma İşlemlerinin Gerçekleştirilmemesi	2019	Yerine Getirilmedi	Mali tablolarda taşınmaz kayıtlarındaki eksiklik devam etmesi nedeniyle tekrar bulgu konusu edilmiştir.
İç Kontrol Sisteminin Kurulmaması	2019	Kısmen Yerine Getirildi	Kurumda iç kontrol sistemi kurulmuş ancak iç kontrol eylem planı başta olmak üzere pek çok eksiklik henüz giderilmemiş

			olup söz konusu hususlar iç kontrol değerlendirme kısımında detaylıca anlatılmıştır.
--	--	--	---